

(١١٣٣ - [٥] (صحيح) (٣٥٠/١))

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يُصَلُّونَ لَكُمْ فَإِنْ أَصَابُوا فَلَكُمْ وَإِنْ أَخْطَأُوا فَلَكُمْ وَعَلَيْهِمْ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

1133. (5) [1/355-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీ ఇమాములు మీకు నమాజు చదివించాలి. ఒకవేళ వారు సరైన విధంగా నమాజు చదివిస్తే, దానివల్ల మీకూ లాభం కలుగుతుంది, వారికి లాభం కలుగుతుంది. ఒకవేళ తప్పుగా నమాజు చదివిస్తే, పద్ధతికి వ్యతిరేకంగా చదివిస్తే మీ నమాజు అయిపోతుంది. వారికి సంకటంగా తయారవుతుంది." (బుఖారీ)

وَهَذَا الْبَابُ خَالَ عَنِ الْفَصْلِ الثَّانِي

ఇందులో రెండవ విభాగం లేదు.

الْفَصْلُ الثَّالِثُ

(١١٣٤ - [٦] (صحيح) (٣٥٠/١))

عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ قَالَ: أَخْرُ مَا عَهِدَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا أَمَمْتَ قَوْمًا فَأَخَفْ بِهِمُ الصَّلَاةَ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

وَفِي رَوَايَةٍ لَهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: "أَمْ قَوْمَكَ". قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَجِدُ فِي نَفْسِي شَيْئًا. قَالَ: "إِذْنُهُ". فَأَجَلَسَنِي بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ وَضَعَ كَفَّهُ فِي صَدْرِي بَيْنَ تَنْبَيِّ ثُمَّ قَالَ: "تَحَوَّلَ". فَوَضَعَهَا فِي ظَهْرِي بَيْنَ كَتِفَيَّ ثُمَّ قَالَ: "أَمْ قَوْمَكَ فَمَنْ أَمْ قَوْمًا فَلْيُخَفَّفْ فَإِنَّ فِيهِمُ الْكِبِيرَ وَإِنَّ فِيهِمُ الْمَرِيضَ وَإِنَّ فِيهِمُ الضَّعِيفَ وَإِنَّ فِيهِمُ ذَا الْحَاجَةِ إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ وَحْدَهُ فَلْيُصَلِّ كَيْفَ شَاءَ".

1134. (6) [1/355-దృఢం]

'ఉస్మాన్ బిన్ అబ్దుల్ 'ఆస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నాకు చివరి హితబోధదేశారు, "మీరు ఎవరికైనా నమాజు చదివిస్తే తేలికైన నమాజు చదివించండి." (ముస్లిమ్)

ముస్లిమ్ లోని మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) 'ఉస్మాన్ బిన్ అబ్దుల్ 'ఆస్ తో, 'నీవు నీజాతివారికి ఇమాముగా నమాజు చదివిస్తూఉండు,' అని అన్నారు. దానికి నేను, 'ఓ ప్రవక్తా! నేను దానికి తగినని అనుకుంటున్నాను,' అని విన్నవించుకున్నాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'నా దగ్గరకు రమ్మని అన్నారు. ప్రవక్త (స) నన్ను తన ముందు కూర్చో

బెట్టుకున్నారు. ప్రవక్త (స) తన చేతిని నా గుండెపై పెట్టారు. ఆ తరువాత వెనక్కి తిరగమన్నారు. ప్రవక్త (స) నా వీపుపై చేయిపెట్టారు. ఆ తరువాత ఇలా అన్నారు, 'నీవు నీ జాతి వారికి ఇమామత్ చేయి, తన జాతికి ఇమాముగా ఉన్నవారు తేలికైన నమాజు చదివించాలి. ఎందుకంటే అతని వెనుక వృద్ధులు, రోగులు, బలహీనులు, అవసరం ఉన్నవారు ఉంటారు. ఒంటరిగా నమాజు చదివి నపుడు తన ఇష్టం వచ్చినట్టుగా చదువుకోవచ్చు. అని అన్నారు.

(١١٣٥ - [٧] (صحيح) (٣٥٠/١))

وَعَنْ ابْنِ عَمَرَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا بِالْتَّخَفِيفِ وَيَوْمُنَا ب (الصَّافَاتِ-٣٧) رَوَاهُ النَّسَائِيُّ.

1135. (7) [1/355-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మమ్మల్ని నమాజు తేలిగ్గా చదివించమని ఆదేశించేవారు. మరియు ప్రవక్త (స) సూరహ్ అస్-సాఫాత్ (37) ద్వారా మాకు ఇమామత్ చేసేవారు.²⁴⁹ (నసాయి)

=====

٢٨- بَابُ مَا عَلَى الْمَأْمُومِ

(مِنَ الْمَتَابَعَةِ وَحُكْمِ الْمُسْبِقِ)

28. నమాజును అనుసరించే వారి (ముఖ్తదీల) బాధ్యతలు

ఇఖ్తిదా' అంటే విధేయత, అనువర్తించుట, అనుసరించుట. ఇమామును అనుసరిస్తూ నమాజు చదివేవారిని ముఖ్తదీ అంటారు. ముఖ్తదీ మూడు రకాలు: 1. ముదీరిక్, 2. మస్బూఖ్, 3. లాహిఖ్.

ఇమాముతో కలసి ప్రారంభం నుండి చివరి వరకు నమాజు చదివిన వ్యక్తి ముదీరిక్. ఇమాముతో కలసి ఒకటి లేక రెండు రకాతులు తప్పిపోయినవారు అంటే కూర్చుండి నిద్రపోయి, ఇమాము ఒకటి లేదా రెండు రకాతులు చదువే వరకు లేవని వ్యక్తిని లాహిఖ్ అంటారు. మస్బూఖ్ మరియు లాహిఖ్ కు ఒకే రకమైన ఆదేశాలు వర్తిస్తాయి, అంటే ఇమాము సలామ్ పలికిన తరువాత తప్పిపోయిన రకాతులు పూర్తిచేసుకోవాలి. ముఖ్తదీ నమాజులోని ప్రతి విషయంలో ఇమామును అనుసరించాలి. ఇమాము

తర్వాత అనుసరించాలి. ఇమాముకు ముందు ఏదీ ఆచరించ కూడదు. ఇమాము రుకూ చేసిన తర్వాత రుకూ చేయాలి, సజ్జాలోకి వెళ్ళిన తర్వాత సజ్జా చేయాలి. వీటన్నిటి గురించి తెలుసుకుందాం.

الفصل الأول

١١٣٦ - [١] (متفق عليه) (٣٥٦/١)

عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا قَالَ: "سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ". لَمْ يَخُنْ أَحَدٌ مَنَا ظَهْرَهُ حَتَّى يَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَبْهَتَهُ عَلَى الْأَرْضِ.

1136. (1) [356-ఏకీభవితం]

బరాల' బిన్ 'అజిబ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) వెనుక మేము నమా'జు చదివేవాళ్ళం. ప్రవక్త (స) "సమిఅల్లా హులిమన్ హమిదహ్" అని పలికిన తరువాత, ప్రవక్త (స) తన నుదురు నేలపై వెళ్ళివరకు, మాలో ఎవ్వరూ సజ్జాకోసం వంగేవారంకాము." ²⁵⁰ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

١١٣٧ - [٢] (صحيح) (٣٥٦/١)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمَّا فَتَنَى صَلَاتَهُ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي إِمَامُكُمْ فَلَا تَسْبِقُونِي بِالرُّكُوعِ وَلَا بِالسُّجُودِ وَلَا بِالْقِيَامِ وَلَا بِالْإِنْصِرَافِ: فَإِنِّي أَرَاكُمْ أَمَامِي وَمِنْ خَلْفِي". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1137. (2) [1/356-దృఢం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఒక రోజు మాకు నమా'జు చదివించారు. నమా'జు ముగిసిన తర్వాత మా వైపు తిరిగి, ప్రజలారా! నేను మీ ఇమామును, మీరు నాకంటే ముందు రుకూ'లోకి వెళ్ళకండి. సజ్జా కూడా నాకంటే ముందు చేయ కండి. నాకంటే ముందు లేచినిలబడకండి, నాకంటే ముందు ముగించకండి. నేను మిమ్మల్ని ముందునుండి వెనుకనుండి చూస్తూ ఉంటాను, అని అన్నారు. (ముస్లిమ్)

١١٣٨ - [٣] (متفق عليه) (٣٥٦/١)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَبَادِرُوا الْإِمَامَ إِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا قَالَ: وَلَا

الضَّالِّينَ. فَقُولُوا: آمِينَ وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ". إِلَّا أَنَّ الْبُخَارِيَّ لَمْ يَنْكَرْ: "وَإِذَا قَالَ: وَلَا الضَّالِّينَ".

1138. (3) [1/356-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీరు ఇమాముకు ముందు ఏదీ చేయకండి. ఇమాము అల్లాహు అక్బర్ అని అంటే మీరు కూడా అల్లాహు అక్బర్ అని పలకండి. అతడు వలద్దాల్తీన్ అని పలికితే మీరు ఆమీన్ అని పలకండి. అతడు రుకూ' చేస్తే మీరు కూడా రుకూ' చేయండి. అతడు సమిఅల్లాహులిమన్ హమిదహ్ అని అంటే మీరు, రబ్బునా వలకల్ హమిద్ అని పలకండి." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్) కాని బు'ఖారీలో "ఇజా' ఖాల వలద్దాల్తీన్... " చివరి వరకు లేదు.

١١٣٩ - [٤] (متفق عليه) (٣٥٧/١)

وَعَنْ أَنَسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَبَ فَرَسًا فَصُرِعَ عَنْهُ فَجَحَشَ شِقَهُ الْأَيْمَنَ فَصَلَّى صَلَاةً مِّنَ الصَّلَوَاتِ وَهُوَ قَاعِدٌ فَصَلَّيْنَا وَرَاءَهُ فَعُوذًا فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ: "إِنَّمَا جِئِلَ الْإِمَامَ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا فَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا. وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ. فَقُولُوا رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ. وَإِذَا صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا. وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا أَجْمَعُونَ " قَالَ الْحَمْدِيُّ: قَوْلُهُ: "إِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا". هُوَ فِي مَرَضِهِ الْفَقِيمِ. ثُمَّ صَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا وَالنَّاسُ خَلْفَهُ قِيَامًا لَمْ يَأْمُرْهُمْ بِالْفَعُولِ: هَذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ. وَاتَّفَقَ مُسْلِمٌ إِلَى أَجْمَعُونَ. وَزَادَ فِي رِوَايَةٍ: "فَلَا تَخْتَلِفُوا عَلَيْهِ وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا".

1139. (4) [1/357-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) గుర్తంపై కూర్చున్నారు. వెంటనే దానిపై నుండి క్రిందపడ్డారు. దానివల్ల ప్రవక్త (స) కుడి ప్రక్క గీసుకుపోయింది. ప్రవక్త (స) చాలా నమా'జులు కూర్చోని చదివించారు. మేము కూడా ప్రవక్త (స) వెనుక కూర్చోనే నమా'జులు ఆచరించాము. నమా'జు ముగిసిన తరువాత ప్రవక్త (స) ఇమామును అనుసరించడానికే నియ మించడం జరిగింది. ఇమాము నిలబడి నమా'జు చదివిస్తే, మీరూ నిలబడి నమా'జు చదవండి. అతను రుకూ' చేస్తే, మీరూ రుకూ' చేయండి. అతను రుకూ' నుండి తల

250) వివరణ-1136: అంటే ప్రవక్త (స) సజ్జాలోనికి చేరుకున్న తరువాత మేము సజ్జా చేయడానికి వంగుతాము.

ఎత్తితే మీరూ రుకూ' నుండి తలఎత్తండి. అతను సమిఅల్లా హు లిమన్ 'హమిదహ్ అని పలికితే, మీరు రబ్బునా వలకల్ 'హమిద్ అని పలకండి. అతను కూర్చోని నమా'జు చదివిస్తే, మీరందరూ కూర్చోని చదవండి. ప్రవక్త (స) ఇమాము కూర్చోని నమా'జు చదివిస్తే మీరు కూడా కూర్చోని చదవండి అని మొదటి సారి అనారోగ్యానికి గురయినపుడు ఆదేశించారు. ఆ తరువాత ప్రవక్త (స) కూర్చోని నమా'జు చదివారు. ప్రజలు ఆయన వెనుక నిలబడిఉన్నారు. ప్రవక్త (స) వారిని కూర్చోమని ఆదేశించలేదు. అంటే ప్రవక్త (స) చివరి ఆచరణ మనకు ప్రమాణం. (బు'ఖారీ)

అంటే మొదటి ఆదేశం రద్దయినట్లు, దీన్ని కొనసాగించినట్లు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۵۸/۱) [۵] - ۱۱۴۰

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا ثَلَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ بِلَالٌ يُؤَذِّنُهُ لِمَلَاةٍ فَقَالَ: "مُرُوا أَبَا بَكْرٍ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ" فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ تِلْكَ الْأَيَّامَ. ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَدَ فِي نَفْسِهِ خُفًا. فَقَامَ يُهَادِي بَيْنَ رَجُلَيْنِ وَرَجُلَاهُ يَخْطُلَانِ فِي الْأَرْضِ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ. فَلَمَّا سَمِعَ أَبُو بَكْرٍ جِسَّهُ ذَهَبَ آخِرَ فَأَوَّأَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا يَتَأَخَّرَ فَجَاءَ حَتَّى جَلَسَ عَنْ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّيُ قَائِمًا وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيُ قَاعِدًا يَقْتَدِي أَبُو بَكْرٍ بِصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ يَقْتَدُونَ بِصَلَاةِ أَبِي بَكْرٍ. وَفِي رَوَايَةٍ لُهُمَا: يُسْمِعُ أَبُو بَكْرٍ النَّاسَ التَّكْبِيرَ.

1140. (5) [1/358-వికీభవితం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) తీవ్ర అనారోగ్యానికి గురయ్యారు. బిలాల్ (ర) నమా'జును గురించి తెలియపరచ టానికి వచ్చారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) అబూ బకర్‌ను నమా'జు చదివించమని చెప్పమని, అన్నారు. అనంతరం అబూ బకర్ (ర), ప్రవక్త (స) అనారోగ్యంగా ఉన్న దినాలలో నమా'జులు చదివించారు. కొంత కోలుకున్న తర్వాత ఇద్దరు వ్యక్తుల సహాయంతో మస్జిదువైపు తీసుకురావటం జరిగింది. బలహీనతవల్ల ప్రవక్త (స) కాళ్ళతో నేలపై గీసుకుంటూ వచ్చారు. ప్రవక్త (స) మస్జిద్‌లోకి వచ్చారు. ప్రవక్త (స) వచ్చారని అబూ బకర్ (ర) గ్రహించారు. వెనక్కి తగ్గసాగారు. ప్రవక్త (స) వెనక్కి తగ్గవద్దని సైగచేశారు. ప్రవక్త (స) వచ్చి అబూ బకర్ (ర) ఎడమవైపు కూర్చున్నారు. అబూ బకర్ (ర) నిలబడి నమా'జు చదివించారు. ప్రవక్త (స) కూర్చోని

నమా'జు చదివారు. అబూ బకర్ ప్రవక్త (స) ను అనుసరించారు. వెనుక ఉన్న వారు అబూ బకర్‌ను అనుసరించారు.²⁵¹ (బు'ఖారీ)

మరో ఉల్లేఖనులో ఇలా ఉంది, "అబూ బకర్ (ర) ప్రజలకు తక్‌బీర్లు వినిపించేవారు. అంటే ప్రవక్త (స) ఇమాముగా ఉన్నారు. అనారోగ్యం వల్ల గొంతు బలహీనంగా ఉండేది. అబూ బకర్ (ర) ముకబ్బీర్ అంటే అల్లాహు అక్బర్ అని బిగ్గరగా పలికేవారు, ప్రజలకు వినబడాలని.

(۳۵۸/۱) [۶] - ۱۱۴۱

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "أَمَّا يَخْتَشَى الَّذِي يَرْفَعُ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ أَنْ يُحَوَّلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ جَمَلٍ".

1141. (6) [1/358-వికీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "తన ఇమాము కన్నా ముందు తన తలను ఎత్తే వాడికి అల్లాహ్ (త) అతని తలను గాడిదతలగా మార్చి వేస్తాడని భయం లేదా?"²⁵² (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

الرَّفْعُ الْفَصْلُ الثَّانِي

(۳۵۸/۱) [۷] - ۱۱۴۲

عَنْ عَلِيٍّ وَمَعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ وَالْإِمَامَ عَلَى حَالٍ فَلْيَصْنَعْ كَمَا يَصْنَعُ الْإِمَامُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

1142. (7) [1/358-దృఢం]

'అలీ మరియు ము'అజ్' బిన్ జబల్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీలో ఎవరైనా నమా'జు

251) వివరణ-1140: ఈ 'హదీసు' ద్వారా ఒకవేళ ఇమాము తన అనారోగ్యం వల్ల కూర్చోని నమా'జు చదివిస్తే, ముఖ్బదీలు నిలుచొని నమా'జు చదవాల్సి. ఒకవేళ ఇమాము శబ్దం బలహీనంగా ఉంటే, ఎవరైనా ముఖ్బదీ తక్‌బీర్లను బిగ్గరగా ముఖ్బదీలకు వినబడినట్లు పలకాలి అని తెలిసింది.

252) వివరణ-1141: అంటే ఇమాము కంటే ముందు రుకూ' గాని, సజ్జా గాని చేయకూడదు. ఇమాము కంటే ముందు తల ఎత్తకూడదు. ఇమాముకంటే ముందు తల ఎత్తే వ్యక్తి అల్లాహ్ అతని తలను గాడిద తలగా మార్చివేస్తాడని భయపడాలి. అల్లాహ్ మనందరినీ దీన్నుండి రక్షించుకాక! (అమీన్)

చదవడానికి వస్తే, ఇమాము ఏ స్థితిలో ఉంటే, ఆ స్థితిలోనే నమాజులో కలసి పోవాలి. ఇమాము చేసిందే అతనూ చేయాలి.²⁵³ (తిర్మిజి/ ఏకోల్లేఖనం)

(309/1) (ضعيف) [8] - 1143

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا جِئْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ وَنَحْنُ سَجُودٌ فَاسْجُدُوا وَلَا تَعْلَوْهُ شَيْئًا وَمَنْ أَذْرَكَ رُكْعَةً فَقَدْ أَذْرَكَ الصَّلَاةَ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

1143. (8) [1/359-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీరు నమాజుకు వచ్చినపుడు, మేము సజ్జాలో ఉంటే మీరు కూడా సజ్జాలో కలసిపోండి. అయితే ఆ సజ్జాను లెక్కపెట్ట కండి. ఎవరైనా ఇమాముతో కలసి ఒక్కరకాతు పొందితే, పూర్తి నమాజు యొక్క పుణ్యం పొందినట్లే.²⁵⁴ (అబూ దావూద్)

(309/1) (ضعيف) [9] - 1144

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ صَلَّى اللَّهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُدْرِكُ التَّكْبِيرَةَ الْأُولَى كَتَبَ لَهُ بَرَاءَةٌ: بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ الْفَقَاقِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

1144. (9) [1/359-బలహీనం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ ప్రీతి కోసం 40 రోజులు సామూహికంగా ప్రారంభ తక్బీర్ తో సహా నమాజు చదివినవాడు నరకరిక్ష నుండి తప్పించు కుంటాడు మరియు కాపట్యం నుండి బయటపడతాడు." (తిర్మిజి)

(309/1) (صحیح) [10] - 1145

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ وَضُوءَهُ ثُمَّ رَاحَ فَرَجَدَ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا أَعْطَاهُ اللَّهُ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَلَّاهَا وَخَضَرَهَا لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

1145. (10) [1/359-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా చక్కగా వుజుచేసి, నమాజు చదవడానికి

253) వివరణ-1142: అంటే ఇమాము రుకూ'లో ఉంటే, ఆ స్థితిలోనే నమాజులో కలవాలి. ఒకవేళ సజ్జాలో ఉంటే సజ్జాలోకలవాలి. ఇమాముచేస్తున్నదే అతనూ చేయాలి.

254) వివరణ-1143: అంటే సామూహికంగా ఒక్క రకాతు పొందితే, పూర్తి నమాజు యొక్క పుణ్యం లభిస్తుంది. అయితే మిగిలిన రకాతులు పూర్తిచేయాలి.

మస్జిద్ చేరితే, అప్పటికి ప్రజలు నమాజు చదువు కున్నప్పటికీ, అల్లాహ్ అతనికి సామూహిక నమాజు పుణ్యం ప్రసాదిస్తాడు. ఇంకా వారి పుణ్యంలో ఏమాత్రం కొరత రానివ్వడు." ²⁵⁵ (అబూ దావూద్, నసాయి)

(360/1) (صحیح) [11] - 1146

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ وَقَدْ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "أَلَا رَجُلٌ يَتَصَدَّقُ عَلَى هَذَا فَيُصَلِّيَ مَعَهُ؟" فَقَامَ رَجُلٌ فَيُصَلِّيَ مَعَهُ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ.

1146. (11) [1/360-దృఢం]

అబూ 'సయీద్ 'ఖుద్రీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నమాజు చదువుకున్న తరువాత ఒక వ్యక్తి వచ్చాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'ఈ వ్యక్తిపై సదఖ్వా చేసేవ్యక్తి ఎవరైనా ఉన్నారా?' అంటే అతనితో కలసి నమాజు చదివేవారెవరైనా ఉన్నారా?' అని అడిగారు. ఒక వ్యక్తి సిద్ధమై అతనితో కలసి నమాజు చదివాడు.²⁵⁶ (తిర్మిజి, అబూ దావూద్)

الفصل الثالث مూడవ విభాగం

(360/1) (متفق عليه) [12] - 1147

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: نَحَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ أَلَا تُحَذِّبُنِي عَنْ مَرَضِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَتْ بَلَى

255) వివరణ-1145: అంటే చిత్తుకుద్దితో తరువాత వెళ్ళినా, సామూహిక నమాజు పుణ్యం లభిస్తుంది.

256) వివరణ-1146: ఈ 'హదీసు' ద్వారా సామూహిక నమాజు (జమా'అత్) అయిపోయిన తర్వాత కూడా మరో జమా'అత్ అంటే సామూహికంగా నమాజు చదువుకోవచ్చని తెలిసింది. ఇది ప్రవక్త సాంప్రదాయం. ఈ 'హదీసు'లో ప్రవక్త (స) ప్రోత్సహించారు. ఒంటరిగా చదివితే ఒక్క నమాజు పుణ్యం లభిస్తుంది. అందువల్ల మరో వ్యక్తి అతనితో కలసి నమాజు చదవమని ఆదేశించారు. దానివల్ల అతనికి 27 రెట్లు పుణ్యం లభిస్తుంది. 'తబ్'రానిలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) ఒక వ్యక్తిని ఒంటరిగా నమాజు చదువు తుండగా చూసి, 'ఎవరైనా అతనికి సహాయం చెయ్యగలరా, అంటే అతనితో కలసి నమాజు చదవగలరా?' అని అన్నారు. ఒక వ్యక్తి నిలబడి అతనితో కలసి నమాజు చదివాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'వీరిద్దరిది సామూహిక నమాజు,' అని అన్నారు. ఈ 'హదీసు' ద్వారా మళ్ళీ జమా'అత్ చేసు కోవచ్చని తెలుస్తుంది. కానీ దీన్ని అలవాటుగా చేసుకోకూడదు.

تَقُلُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "أَصَلَّى النَّاسُ؟" قُلْنَا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهُمْ يَنْتَظِرُونَكَ فَقَالَ: "ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمُخَضَّبِ" قَالَتْ فَغَسَّلْنَا فَاغْتَسَلَ فَذَهَبَ لِيَتَوَّأَ فَأَعْمَى عَلَيْهِ ثُمَّ أَفَاقَ. فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَصَلَّى النَّاسُ؟" قُلْنَا لَا هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: "ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمُخَضَّبِ" قَالَتْ فَغَسَّلْنَا فَاغْتَسَلَ ثُمَّ دَهَبَ لِيَتَوَّأَ فَأَعْمَى عَلَيْهِ ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: "أَصَلَّى النَّاسُ؟" قُلْنَا لَا هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. وَالنَّاسُ عُكُوفٌ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُونَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِصَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ. فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ بِأَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ. فَقَاتَاهُ الرَّسُولُ. فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُكَ أَنْ تُصَلِّيَ بِالنَّاسِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَكَانَ رَجُلًا رَقِيقًا: يَا عُمَرُ صَلِّ بِالنَّاسِ. فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَنْتَ أَحَقُّ بِذَلِكَ. فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ تِلْكَ الْأَيَّامَ. ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَدَ مِنْ نَفْسِهِ خَفَةً وَخَرَجَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا الْعَبَّاسُ لِصَلَاةِ الظُّهْرِ وَأَبُو بَكْرٍ يُصَلِّيُ بِالنَّاسِ. فَلَمَّا رَأَاهُ أَبُو بَكْرٍ دَهَبَ لِيَتَأَخَّرَ فَلَوْمَّا إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَنْ لَا يَتَأَخَّرَ. قَالَ: "أَجْلِسْ لِي إِلَى جَنْبِي". فَاجْلَسَا إِلَى جَنْبِ أَبِي بَكْرٍ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدٌ. قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ: فَخَلْتُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ فَقُلْتُ لَهُ: أَلَا أَعْرَضَ عَلَيْكَ مَا حَدَّثَنِي بِهِ عَائِشَةُ عَنْ مَرَضِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: هَاتِ فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ حَدِيثَهَا فَمَا أَنْكَرَ مِنْهُ شَيْئًا غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ: أَسَعَتْ لَكَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ مَعَ الْعَبَّاسِ. قُلْتُ: لَا. قَالَ: هُوَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

1147. (12) [1/360-వికీభవితం]

'ఉబైదుల్లాహ్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్' (ర) కథనం: నేను 'ఆయిషహ్' (ర) వద్దకు వెళ్ళి తమరు నాకు ప్రవక్త (స) అనారోగ్య పరిస్థితిని గురించి చెప్పగలరా, అని విన్నవించు కున్నాను. దానికి ఆమె అవును, చెప్పగలను అని చెప్పి ఇలా వివరించారు, "ప్రవక్త (స) అనారోగ్యం చాలా తీవ్రంగా తయారయింది. దానివల్ల నమాజు చదివించడానికి మస్జిదుకు వెళ్ళ లేక పోయారు. ప్రవక్త (స), 'ప్రజలు నమాజు చదువు కున్నారా?' అని అడిగారు. దానికి మేము, 'లేదు, మీ కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు,' అని అన్నాం. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'నేను స్నానం చేయటానికి పాత్రలో నీళ్ళు వేయండి, నేను స్నానం చేస్తాను,' అని అన్నారు. మేము అలాగే చేశాము. ప్రవక్త (స) స్నానం చేసి

వెళ్ళడానికి నిలబడ్డారు. వెంటనే స్పృహ కోల్పోయారు. కొంతసేపు తర్వాత స్పృహలోకి వచ్చారు. మళ్ళీ ప్రవక్త (స), 'ప్రజలు నమాజు చదువు కున్నారా?' అని అడిగారు. మేము, 'లేదు, వారు మీ గురించి ఎదురుచూస్తున్నారు,' అని అన్నాం. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'నేను స్నానం చేయడానికి నీళ్ళు నింపండి,' అని అన్నారు. మేము అలాగే చేశాము. ప్రవక్త (స) స్నానం చేసి, నిలబడటానికి ప్రయత్నించగా మళ్ళీ స్పృహ కోల్పోయారు. స్పృహ వచ్చిన తరువాత మళ్ళీ, 'ప్రజలు నమాజు చదువుకున్నారా,' అని అడిగారు. దానికి మేము, 'లేదు, మీ గురించి ఎదురు చూస్తున్నారు,' అని అన్నాం. అప్పుడు ప్రవక్త (స) నా కొరకు నీళ్ళు నింపండి అని అన్నారు. ప్రవక్త (స) కూర్చోని స్నానం చేసి, మళ్ళీ నిలబడటానికి ప్రయత్నించగా మళ్ళీ స్పృహ కోల్పోయారు. స్పృహ వచ్చిన తర్వాత, 'ప్రజలు నమాజు చదువుకున్నారా,' అని అడిగారు. మేము 'లేదు, ప్రజలు మీ కొరకు ఎదురు చూస్తున్నారు ఓ ప్రవక్తా!' అని అన్నాం. ఇటు ప్రజలు 'ఇషా' నమాజు కోసం ప్రవక్త (స) కొరకు ఎదురు చూస్తున్నారు. ప్రవక్త (స) తాను వెళ్ళలేని పరిస్థితి చూసి అబూ బకర్ (ర)కు, ప్రజలకు నమాజు చదివించమని సందేశం పంపారు. పంపిన వ్యక్తి వచ్చి, అబూ బకర్ తో ప్రవక్త (స) మిమ్మల్ని ప్రజలకు నమాజు చదివించమన్నారు,' అని చెప్పాడు. అబూ బకర్ (ర) సున్నిత స్వభావులు. అందువల్ల అబూ బకర్ (ర) 'ఉమర్ తో, 'ప్రజలకు నమాజు చదివించు,' అని అన్నారు. దానికి 'ఉమర్ (ర), 'మీరే ఇమామతకు నాకంటే తగినవారు,' అని అన్నారు. అబూ బకర్ (ర) ఆ రోజుల్లో నమాజు చదివించారు. ఆ తరువాత ప్రవక్త (స) ఆరోగ్యం కొంత కుదుటపడింది. అది గ్రహించిన ప్రవక్త (స) ఇద్దరు వ్యక్తుల సహాయంతో ఒకవైపు, ఇబ్నూ 'అబ్బాస్ (ర), మరోవైపు మరోవ్యక్తి ఉన్నారు. వారిద్దరి సహాయంతో ప్రవక్త (స) "జుహ్" నమాజు కోసం మస్జిద్ కు వెళ్ళారు. ఆ సమయంలో అబూ బకర్ (ర) ప్రజలకు నమాజు చదివిస్తున్నారు. ప్రవక్త (స) వచ్చారని తెలిసిన అబూ బకర్ (ర) వెనక్కి తగ్గసాగారు. ప్రవక్త (స) వెనక్కి తగ్గవద్దని సైగ చేశారు. ఆ ఇద్దరు వ్యక్తులతో తనను అబూ బకర్ (ర) ప్రక్కన కూర్చోబెట్టమని చెప్పారు. వారిద్దరూ ప్రవక్త (స)ను

అబూ బకర్ (ర) ప్రక్కన కూర్చో బెట్టారు. ప్రవక్త(స) కూర్చున్నారు.

'ఉబేదుల్లాహ్ (ర) కథనం: నేను 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అబ్బాస్ వద్దకు వెళ్ళి, 'ఆయి'షహ్ (ర) ప్రవక్త (స) అనారోగ్యాన్ని గురించి చెప్పిన 'హదీసు' మీకు వినిపించనా,' అని అన్నాను. దానికి ఇబ్నె అబ్బాస్, 'వినిపించండి,' అని అన్నారు. అప్పుడు నేను పై 'హదీసు' పూర్తిగా పేర్కొన్నాను. ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) ఈ 'హదీసు'లోని ఏ విషయం గురించి అభ్యంతరం చెప్ప లేదు. కేవలం అబ్బాస్ వెంట ఉన్న ఆ రెండవ వ్యక్తి గురించి 'ఆయి'షహ్ (ర) ఏమన్నారు,' అని అడిగాడు. దానికి నేను, 'ఏరు చెప్పలేదు,' అని అన్నాను. దానికి అతను, 'ఆ రెండవ వ్యక్తి 'అలీ,' అని అన్నారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(١١٤٨ - [١٣] (ضعيف) (٣٦١/١))

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: "مَنْ أَرَاكَ الرَّكْعَةَ فَقَدْ أَرَاكَ السَّجْدَةَ وَمَنْ فَاتَتْهُ قِرَاءَةٌ أَمْ الْقُرْآنَ فَقَدْ فَاتَهُ خَيْرٌ كَثِيرٌ". رَوَاهُ مَالِكٌ.

1148. (13) [1/361-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ఎవరికైనా రుకూ' దొరికితే, సజ్దా కూడా దొరికినట్లే, అంటే రక'అలీ మొత్తం లభించినట్లే. సూరహ్ ఫాతిహా తప్పిపోయిన వారి చాలా పుణ్యం తప్పి పోయి నట్లే. ²⁵⁷ (మాలిక్)

(١١٤٩ - [١٤] (ضعيف) (٣٦١/١))

وَعَنْهُ قَالَ: الَّذِي يَرْفَعُ رَأْسَهُ وَيَخْفِضُهُ قَبْلَ الْإِمَامِ فَإِنَّمَا نَاصِبَتُهُ بِيَدِ الشَّيْطَانِ". رَوَاهُ مَالِكٌ.

1149. (14) [1/361-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ఇమాము కంటే ముందు తల ఎత్తినా, వంచినా అతని నుదురు పైతాన్ చేతిలో ఉన్నట్లే. (మాలిక్)

=====

257) వివరణ-1148: ఈ 'హదీసు'లో రుకూ లభించిన వ్యక్తికి రక'అలీ లభించినట్లే అనేది అబూ హురైరహ్ (ర) అభి ప్రాయం మాత్రమే. వాస్తవం ఏమిటంటే, రుకూ లభిస్తే, మొత్తం రక'అలీ దొరికినట్టు కాదు. ఎందుకంటే ఖియామ్, సూరహ్ ఫాతిహా పఠనం తప్పిపోయాయి. సూరహ్ ఫాతిహా చదవకుండా నమా'జు పరిపూర్ణం కాదు. లేదా రక'అలీ అంటే పూర్తి రకాతు.

٢٩ - بَابُ مَنْ صَلَّى صَلَاةً مَرَّتَيْنِ

29. రెండుసార్లు నమా'జు చదవటం

الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(١١٥٠ - [١] (متفق عليه) (٣٦٢/١))

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كَانَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ يَأْتِي قَوْمَهُ فَيُصَلِّي بِهِمْ.

1150. (1) [1/362-ఏకీభవితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ము'అజ్జ్ బిన్ జబల్ (ర) ప్రవక్త (స)తో కలసి నమా'జు చదివేవారు. ఆ తరువాత తన జాతి వారి వద్దకు వెళ్ళి నమా'జు చదివించే వారు. ²⁵⁸ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(١١٥١ - [٢] (صحيح) (٣٦٢/١))

وَعَنْهُ قَالَ: كَانَ مُعَاذٌ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِشَاءَ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى قَوْمِهِ فَيُصَلِّي بِهِمُ الْعِشَاءَ وَهِيَ لَهُ نَافِلَةٌ. رَوَاهُ بَيْهَقِي.

1151. (2) [1/362-దృఢం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ము'అజ్జ్ బిన్ జబల్ ప్రవక్త (స) తో కలసి 'ఇషా' నమా'జు చదివి, తిరిగి తన జాతి వారి వద్దకు వెళ్ళి 'ఇషా' నమా'జు చదివించేవారు. రెండవ సారి చదివింది నఫిల్ నమా'జు అవుతుంది. (బైహాఖీ)

الرَّكَعَاتُ الثَّانِي

(١١٥٢ - [٣] (صحيح) (٣٦٢/١))

عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَسْوَدِ قَالَ: شَهِدْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّتَهُ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ صَلَاةَ الصُّبْحِ فِي مَسْجِدِ الْخَيْبِ فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ وَأَنحَرَفَ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلَيْنِ فِي آخِرِ الْقَوْمِ لَمْ يُصَلِّيَا مَعَهُ قَالَ: "عَلَيَّ بِهِمَا" فَجِئَا بِهِمَا نَزَعْدُ فَرَأَيْنَاهُمَا فَقَالَ: "مَا مَنَعَكُمَا أَنْ تُصَلِّيَا مَعَنَا?" فَقَالَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا كُنَّا قَدْ صَلَّيْنَا فِي رِحَالِنَا. قَالَ: "فَلَا تَفْعَلَا. إِذَا صَلَّيْتُمَا فِي رِحَالِكُمَا ثُمَّ أَتَيْتُمَا مَسْجِدَ

258) వివరణ-1150: అంటే ప్రవక్త (స)తో కలసి 'ఇషా' నమా'జు చదివి, తన జాతివారి వద్దకు వచ్చి 'ఇషా' నమా'జు చదివించే వారు. ప్రవక్త (స)తో కలసి చదివినది విధి నమా'జు, వెళ్ళి చదివించినది అదనపు నమా'జు అవుతుంది. అంటే అదనపు నమా'జు చదువుతున్న వ్యక్తితో కలసి విధి నమా'జు చదవ వచ్చును. ఈ విధంగా ఒకే నమా'జును రెండుసార్లు చదవవచ్చును. అయితే ఒకే నమా'జును రెండు సార్లు ఫర్జ్ నమా'జు సంకల్పంతో చదవరాదు.